

התמונה המפורסמת

תמונות רבות כאלה פורסמו בשבוע הראשון של המלחמה. הן מתארות את

כניסתו של צה"ל אל הכפרים בדרום לבנון. אז קיב"ל האזרחים, גם השיעים, את החיילים בנימוני שלום ובמטר גרגירי אורז לאות של ברכה ושלום.

באמצע חודש יולי 1982, כתב במדרור האישי, חפיק ונדיף, במקומון הירי שלמי קול ירושלים סיפור על הדוב הפלסטיני: אריק הוא המלך שלנו... מלך העולם. איך שיחק אותה לי פלסטינים! האכיל אותם משהו אמיתי! טחן אותם מלמטה עד

ובשכפ"ץ עצר אותנו, ושאל לאן אנחנו נוסעים, כשאמרנו לו שאנחנו רוצים להגיע לג'זיה, נבהל. "אתם מטורפים!" אמר לנו, כשעדיין אינו מאמין שכוונתנו רצינית. "זה האיזור הכי מסוכן בסביבה! לטובתכם, אני לא נותן לכם לעבור!" כשחזר ברדוגו מן המלחמה,

החיילים ידעו בתקופה ההיא שצריך לפחד מן הפלסטינים. שכל המלחמה היא נגד הפלסטינים ושכל השאר, בעיקר השיעים באיזור, הם לצידנו, כי גם הם היו קורבנות של הפלסטינים. אנהנו היינו המשחררים שלהם מן הכיבוש הפלסטיני. ובכל הסגרים, החיפושים והמעצרים, לא היינו נוגעים בשיעים, רק בפלסטינים. אבל כבר אז אני זוכר שהם היו אומרים לנו: "אם באתם לשחרר אותנו מן הפלסטינים, יופי, כל הכבוד, תעשו את זה ותלכו אבל אם תמשיכו בסגרים ובמעצרים ובאיסוף הגברים, את זה לא נסבול, ותהיה לכם מלחמה איתנו!" וכך באמת היה. פיתאום, עוד בתקופה שהייתי שם, התחילו התנדק שויות ומוקשים דווקא ליד כפרים שהיו מאור ירירותיים בהתחלה. כבי שים שהיו נקיים ובטוחים אתמול, הפי כו למחרת למסוכנים וממוקשים. עד כאן סיפורו של ברדוגו מג'זיה. כשרצינו באחד השבועות הראשון נים של המלחמה לבקר את ברדוגו בג'זיה, פנינו מירחה בכיכר של צור. שם היה שלט קטן ועליו היה כתוב ג'זיה. הכביש היה צר, עבר בתוך שכונה קטנה. יצאנו מן העיר ונסענו בכביש מלא בבורות של פגזים. כמה מאות מטרים מירוחת לעיר היה מחסום של צה"ל. חייל בחגור

אחר. האצבע שלי נוגעת בניצרה, יש כדור בקנה ואני איני מעז. אלה יורגו אותי כמו כלום. כפר אחר שהיו לנו זיכרונות טובים ממנו הוא הכפר דיכאל, לא רחוק שלנו. תושבי הכפר קיבלו אותנו בירדות, שתינו איתם כוס תה מתוק, שהובא עליידי התושבים. הנערות נופפו לשלום, והילדים רצו אחרי כליהרכב שלנו, כשהם צוחקים בעליות.

המוכתר קשר בתוך זמן קצר שיחה עם המפקדים, והבין מהר מה הם רוצים. כשבנו השנים שקדמו נפגש עם כובשים רבים שבאו לכפרו. במהירות שיכנע את תושבי הכפר למלא את רצון הכובשים החדשים, והם הביאו את כל כליהנשק שהיו ברשותם. והעמיטו אותם כמו ידיהם על הרכב הצבאי.

לפני שיצאנו עוד ישכנו שם לסעודה גדולה: פול מצרי, חמוס סורי, גבינה צרפתית ולוויכבש מסין העממית. מזון שהתגלה באחד המחסנים של הפלסטינים שברחו. אל הכפר הזה חזרנו אחרי כמה ימים, אבל אז היתה הפוזה אחרת לגמרי. באנו לערוך חיפוש. אחרי שהודיעו לנו שקצין צה"ל נהרג במקום

תעשו ותלכו!

ריכוז את כל הגברים בחוסייניה (המיסגד השיעי), את הנשים בביתו של המוכתר. היו חקירות ושאלות, הם, כמובן, לא ידעו כלום. כך היינו יושבים בג'זיה ויוצאים מפעם לפעם למשימות באיזור.

שום היה או עוף. הלבנונים, עם של ציידים, צדים כל רבר שזו. ארץ שלמה כלי חיות, רק בנייארם. עכשיו בניי הארם צדים האחר את השני. ככה היינו מקיפים את ג'זיה סביב סביב, חוזרים כפופים ועייפים. אבל כשהיינו נכנסים לכפר, ידענו שאפשר להורקף ולהירגע מן המתח. שם הרגשנו בטוחים. הילדים היו כנופפים לנו לשלום, הנשים היו מציעות קפה ובעלי התנויות משקה קל. ככה עברנו את כל הכפרים בסביבה. כשנכנסנו לכפר והיינו רואים תמונות של חומייני או של מוסא צארר, ידענו שזה כסדר, אלה השיעים והם איתנו. בהם לא נגענו.

בעיטות בנעלי-שפיץ

יום אחד, אחרי שגמרנו סיור כזה, הגיעה הודעה בקשר. ארזנו את עצמנו ויצאנו לדרך. קראו לנו לכפר מערבה. שם, כך היתה ההודעה, מחביאים חיילים סגליים של האו"ם קבוצה של לוחמים פלסטיניים. כשולי הכביש שכבה שורת בניי אדם על הבטן, גופם באספלט ופניהם צמודות לעפר. מעליהם נוטט קפטן ח'יידר אברחסן. בצד עמד סגנו, רוי אברסאמרה. הקפטן היה נעול בנעלי-שפיץ בעלות עקב גבוה. כל ראש שהתרומם, זכה בבעיטה מן הנעליים האלה, בעיטה שהצמידה אותו בחזרה לארמה.

כשכולם היו רבוקים היטב לאדמה, התחיל בטיפול אישי. ניגש לאחד השוכבים, שולח יד ותופס בשערות הראש הרכן, מושך בשערות, בעוד

ניפנוך שימחה

אזרחים בכפר שיעי מנופפים בשימחה לעבר כוחות צה"ל שעברו במקום. בימים הראשונים של המלחמה. המחזה המרנין חזר על עצמו בכל הכפרים. סגנו מרוקן את כיסיו של הקורבן, גם את הכסף לקח. ואז התנהלה חקירה תוך כדי קללות ובעיטות, כדי לברר מאיזה אירגון כל אחר ואחר מן הפלסטינים.

שמתי לב שהחיילים מן היחידה שלי מסתכלים בכל המעשה בהערצה. אני הייתי מבובל, רציתי ללכת משם, להיות רחוק, לא להיות חלק מן הדבר הזה.

פול מצרי וחמוס סורי

במהלך החקירה הגיע המג"ד רוספר על פלסטיני שהצליח לברוח. צריך היה לברר אצל השוכבים על הכביש לאן ברח. קפטן אברחסן נכנס לחקירה מוגברת. הוא שלף את אקדחו מן הנרתיק שעל מותניו, הכניס כדור לקנה והצמיד את הקנה אל גולגלתו של אחר הפלסטינים.

עמדתי בצד לבדי. כולם סביבי, ואני לבדי. כולם ממתנים לשמוע תשובה עניינית. אני פחדתי, שלא ייפלט כדור, שלא תתנפץ הגולגולת, שלא יותו המוח אל האספלט. אבל מה לעשות? הנשק שלי דרוך ביד. אולי לפתוח את הניצרה, לרפוק את הבין-זונה הזו? את הקפטן הזה בנעליההעקב והגורת האקדח הנמוכה? לא היה לי אומץ. כולם איתו בראש

ילדה בכפר

השיעי חרוף, הנמצא בניצרה אחרת. מאחוריה עומד צוות של טנק ישראלי המתקן את המנוע. התמונה צולמה על-ידי צלמת העולם הזה בשבוע הראשון של המלחמה. למעלה. לכל אורך הלבנון. ה' סימנים יישארו שם עוד הרבה זמן. מה נשאר מן הבעיה הפלסטינית? כמה מיליונים עלובים של חיות דור רגילות? גם את הבעיה הזאת יפתור המלך! שיעונו! איך נכון גמר המלך על הבעיה הפלסטינית. יותר נכון מנכון! מי היה מאמין שנמצא את עצמנו בפיזה הזאת! האמתו יצא יופי. תפסנו את הדוב. הפתענו אותנו עכשיו הדוב אצלנו ביד. תפוס חזק-חזק. כמו בסיפור: אמא קוראת לבנה הקטן: חיים. בוא הביתה!"

לא יכול אמא. תפסתי דוב. עזוב אותו ובוא הביתה! כועסת האם. אני עזבתי אותו מזמן! זועק הילד. רק הוא לא עזב אותי! עכשיו צריכים לעזוב את הדוב. קודם כל אחר-כך צריך לחכות ולראות מתי יעזוב הדוב אותנו. כך כתב ברדוגו אז. כינתיים פורקו הפלסטינים בדרום-לבנון מנישקם וממחסניהם, והשיעים הפכו אויבים יותר גדולים יותר מסוכנים. קפטן ח'יידר אברחסן נרצה לפני כמה חודשים בג'זיה, באשמת שיתוף פעולה עם הכובש הישראלי. ג'זיה, והכפרים שמסביב לה, היתה למקום המסוכן ביותר לחיילי צה"ל. ענת סרגוסטי

איסוף הגברים

תמונה שצולמה באחד הכפרים השיעים בדרום לבנון בימים הראשונים של המלחמה. נר-אים בה כל גברי הכפר, אחרי שחיילי צה"ל אספו אותם למרכז הכפר, כדי לרשום אותם ולעצור את הפלסטינים, ביניהם השייכים לאירגונים השונים.